

ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ:
НАУКОВІ ЗАПИСКИ

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ

УДК 378:004:37.013.42

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.14955799>

Формування soft skills у майбутніх бакалаврів з професійної освіти (цифрові технології) як науково-педагогічна проблема

Алексєєва Ганна Миколаївна

к. пед.н., доцент, доцент кафедри комп'ютерних технологій та інформатики факультету фізико-математичної, комп'ютерної та технологічної освіти Бердянського державного педагогічного університету, тимчасово переміщеного в м. Запоріжжя, 69000, Україна, <https://orcid.org/0000-0003-3204-3139>

Пірковець Сергій Михайлович

аспірант 1 курсу кафедри комп'ютерних технологій та інформатики факультету фізико-математичної, комп'ютерної та технологічної освіти Бердянського державного педагогічного університету, тимчасово переміщеного в м. Запоріжжя, 69000, Україна, <https://orcid.org/0009-0009-4340-8827>

Прийнято: 17.01.2025 | Опубліковано: 29.01.2025

Анотація. Метою цієї статті є теоретичне обґрунтування необхідності формування soft skills у майбутніх бакалаврів професійної освіти (цифрові технології), висвітлення ключових проблем інтеграції м'яких навичок у навчальний процес та пропозиція систематизованого підходу до застосування інтерактивних методів навчання. У статті також розглянуто перспективи використання методів, спрямованих на розвиток комунікації, креативності,

критичного мислення та здатності до адаптації, які є важливими для професійної діяльності у сфері цифрових технологій.

Інноваційність дослідження полягає у систематизації інтерактивних методів навчання, таких як кейс-стаді, рольові ігри, симуляції та групові проекти, що можуть стати основою для нових освітніх стратегій. Практична значущість статті полягає у можливості використання запропонованих рекомендацій викладачами закладів вищої освіти для підвищення якості підготовки фахівців і формування конкурентоспроможності випускників на ринку праці.

Методи дослідження включають аналіз наукової літератури, систематизацію теоретичних підходів до формування soft skills та узагальнення сучасних тенденцій їх інтеграції у навчальний процес. Особливу увагу приділено адаптації інтерактивних методів навчання до специфіки професійної освіти у сфері цифрових технологій.

Результати теоретичного дослідження свідчать, що інтеграція soft skills у навчальний процес сприяє гармонійному поєднанню технічних знань із навичками, необхідними для успішної професійної діяльності. Аналіз літератури показав, що використання інтерактивних методів навчання позитивно впливає на формування комунікативних та організаційних навичок, здатності вирішувати складні завдання та працювати в командах. Подальше практичне впровадження цих підходів дозволить надати емпіричні дані для підтвердження ефективності запропонованих рішень.

Висновки підкреслюють важливість системного підходу до формування soft skills у професійній освіті, особливо в умовах швидкозмінного технологічного середовища. Інтеграція м'яких навичок у навчальний процес є запорукою підготовки конкурентоспроможних фахівців, здатних адаптуватися до сучасних викликів та сприяти розвитку суспільства.

ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ:
НАУКОВІ ЗАПИСКИ

Ключові слова: soft skills, професійна освіта, цифрові технології, інтерактивні методи, освітній процес.

Developing Soft Skills in Future Bachelor's Degree Students of Professional Education (Digital Technologies) as a Scientific and Pedagogical Problem

Hanna Aliksieieva

Ph.D. in Pedagogical Sciences, Associate Professor, Faculty of physical, mathematical, computer and technological education, Department of Informatics and Computer Technologies in Management and Learning, Berdyansk State Pedagogical University, temporarily relocated to Zaporizhzhia, 69000, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-3204-3139>

Pirkovets Serhii

first-year postgraduate student, Faculty of physical, mathematical, computer and technological education, Department of Informatics and Computer Technologies in Management and Learning, Berdyansk State Pedagogical University, temporarily relocated to Zaporizhzhia, 69000, Ukraine, <https://orcid.org/0009-0009-4340-8827>

***Abstract.** The purpose of this article is to provide a theoretical rationale for the necessity of developing soft skills in future bachelor's degree students of professional education (digital technologies), highlight key challenges in integrating soft skills into the educational process, and propose a systematized approach to applying interactive teaching methods. The article also explores the prospects of using methods aimed at fostering communication, creativity, critical thinking, and adaptability, which are essential for professional activities in the field of digital technologies.*

The innovative aspect of the study lies in the systematization of interactive teaching methods, such as case studies, role-playing, simulations, and group projects, which can serve as a foundation for new educational strategies. The practical significance of the article is reflected in the potential application of the proposed recommendations by higher education instructors to improve the quality of specialist training and enhance the competitiveness of graduates on the labor market.

The research methods include an analysis of scientific literature, systematization of theoretical approaches to soft skills development, and a generalization of contemporary trends in their integration into the educational process. Special attention is given to the adaptation of interactive teaching methods to the specifics of professional education in digital technologies.

The results of the theoretical study indicate that integrating soft skills into the educational process promotes a harmonious combination of technical knowledge and the skills required for successful professional activity. The literature analysis revealed that interactive teaching methods positively influence the development of communication and organizational skills, problem-solving abilities, and teamwork. Future practical implementation of these approaches will provide empirical data to confirm the effectiveness of the proposed solutions.

The conclusions emphasize the importance of a systematic approach to developing soft skills in professional education, particularly in the context of a rapidly changing technological environment. Integrating soft skills into the educational process is essential for preparing competitive specialists who can adapt to modern challenges and contribute to societal development.

Keywords: *soft skills, professional education, digital technologies, interactive methods, educational process.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. У сучасному світі стрімкого технологічного прогресу і глобалізації ринок праці зазнає кардинальних змін, що зумовлює необхідність перегляду традиційних підходів до професійної підготовки майбутніх фахівців. Одним із ключових викликів є поєднання технічних компетенцій із soft skills – м'якими навичками, що забезпечують успішну адаптацію до динамічних умов професійної діяльності, ефективну комунікацію, співпрацю та вирішення комплексних завдань.

У сучасних умовах глобальних освітніх тенденцій та вимог ринку праці, який дедалі більше цінує фахівців з поєднанням високого рівня технічної підготовки та розвинених soft skills, дослідження набуває особливої актуальності. Це пов'язано зі стрімким розвитком цифрових технологій, які висувають нові вимоги до спеціалістів, зокрема у сфері професійної освіти. Сучасний ринок праці висуває нові вимоги до фахівців, що включають не лише володіння технічними знаннями, а й розвинені м'які навички. Відповідно, дослідження спрямоване на теоретичне обґрунтування та практичне впровадження таких підходів, які сприятимуть підвищенню якості освітнього процесу та підготовки конкурентоспроможних фахівців.

Критичне мислення, креативність, комунікація, командна робота, адаптивність, лідерські якості та вміння вирішувати проблеми стають невід'ємною частиною ефективної професійної діяльності. Це підтверджує важливість інтеграції soft skills у процес професійної підготовки, що сприяє підвищенню конкурентоспроможності випускників та їх кар'єрному зростанню.

Важливість застосування інтерактивних методів навчання підкреслюється необхідністю підготовки здобувачів освіти до реальних умов роботи, де важливою є не лише теоретична підготовка, але й розвиток комунікативних, командних та критичних навичок. У сучасній педагогічній науці та практиці

активно вивчається ефективність використання інноваційних методів, засобів і технологій, спрямованих на удосконалення формування компетентностей здобувачів вищої освіти. Інтерактивні методи навчання, такі як робота в малих групах, кейс-стаді, симуляції, дебати та проєктні роботи, забезпечують активну участь студентів в освітньому процесі та сприяють формуванню м'яких навичок. Створюючи ситуації, максимально наближені до реальних професійних викликів, ці методи дозволяють студентам на практиці застосовувати як *hard skills*, так і *soft skills*, що є важливим для їх успішної інтеграції в професійне середовище.

Науково-педагогічна сутність поняття. *Soft skills*, або м'які навички, є багатовимірним феноменом, який охоплює широкий спектр компетенцій, необхідних для ефективної соціальної, професійної та особистісної взаємодії. Різні наукові підходи трактують це поняття у контексті міжособистісного спілкування, емоційної грамотності, командної роботи та самоменеджменту.

Історично, поняття *soft skills* виникло у середині ХХ століття у відповідь на потребу військових і ділових структур у формуванні не лише технічних, але й поведінкових компетенцій. Згодом воно знайшло широке застосування у педагогіці та професійній освіті. Для майбутніх бакалаврів з професійної освіти (цифрові технології) важливим є розуміння специфіки формування м'яких навичок, які інтегруються у навчальний процес завдяки міждисциплінарному підходу та застосуванню активних методів навчання.

Стандарти вищої освіти в Україні, Закон України «Про вищу освіту» та Національна рамка кваліфікацій наголошують формування загальних компетентностей, які є важливими для всебічного розвитку особистості та успішної професійної діяльності. Хоча в цих законодавчо-нормативних документах не використовується термін «*soft skills*», вони охоплюють ключові компетентності, необхідні для професійної адаптації та розвитку. Зокрема,

стандарти вищої освіти для спеціальностей у галузі цифрових технологій визначають як загальні, так і фахові компетентності, які повинні розвиватися у студентів протягом навчання. Ці вимоги дозволяють вищим закладам освіти готувати випускників до успішної професійної діяльності та адаптації на сучасному ринку праці. Водночас заклади вищої освіти мають створювати можливості для формування soft skills у здобувачів освіти, використовуючи сучасні педагогічні методи та технології.

Дослідження має інноваційний характер, оскільки пропонує систематизацію інтерактивних методів навчання, таких як кейси, симуляції та групові проекти, для ефективного формування м'яких навичок. Це дозволяє розробляти нові освітні стратегії, орієнтовані на підготовку фахівців, здатних адаптуватися до сучасних умов праці.

Проблемне поле дослідження. Однією з головних труднощів у інтеграції soft skills у навчальний процес є відсутність уніфікованої моделі їх формування. Це ускладнює розробку навчальних програм, які б забезпечували баланс між технічними та м'якими навичками. Особливої уваги потребує адаптація таких програм до потреб майбутніх бакалаврів з професійної освіти у сфері цифрових технологій, які мають оволодіти не лише сучасними технічними знаннями, але й розвинути здатність до комунікації, критичного мислення та креативності.

Актуальність дослідження також підсилюється необхідністю реформування системи професійної освіти, яка має відповідати вимогам сучасного ринку праці та підготовки фахівців, здатних не лише виконувати свої професійні обов'язки, але й бути гнучкими, адаптивними і творчими. Вимоги Концепції нової української школи та Концепції розвитку педагогічної освіти визначають необхідність розвитку загальних компетентностей, серед яких soft skills займають ключове місце. Вивчення методів, які сприяють розвитку soft

skills у процесі професійного навчання, є необхідним кроком для вдосконалення освітніх програм і забезпечення підготовки висококваліфікованих спеціалістів.

Таким чином, інтеграція soft skills в освітній процес сприяє формуванню всебічно розвинених фахівців, які готові до викликів сучасної професійної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему формування soft skills у майбутніх фахівців активно досліджували як українські, так і зарубіжні науковці. Серед українських дослідників варто виокремити Н. Длугунович [5], О. Казачінер, К. Коваль, О. Скорнякову, які досліджували зміст феномену "soft skills". Розвиток гнучких навичок у майбутніх фахівців як психолого-педагогічну проблему вивчали Н. Грона [4], О. Кірдан [6], Н. Коляда, О. Кравченко [7], О. Семенов. Особливості формування "soft skills" у здобувачів вищої освіти в умовах закладів вищої освіти розглядали Г. Алексеєва [10, 11], О. Браславська, О. Корнус, М. Ячменик [9]. Технології розвитку soft skills у майбутніх ІТ-фахівців стали предметом дослідження Н. Коляди, О. Кравченка, В. Кута, І. Ляха, Ю. Маргітич, Б. Матяшовської, О. Попадича. Розвиток "soft skills" в умовах дистанційного навчання висвітлювали Н. Гарань та В. Замороцька [3], а впровадження інноваційних методів розвитку "soft skills" в освітній процес – О. Демченко, І. Краснощок, Т. Кравцова [8]. Практичний досвід формування soft skills досліджували Н. Коляда, О. Кравченко, С. Шилова – засоби мікрогрупових форм роботи, А. Тютюнник – розвиток soft skills засобами хмарних технологій. Можливості міжнародної програми Enactus для формування "твердих" і "м'яких" навичок розглядали А. Далібожко, М. Герман.

Серед зарубіжних дослідників, які займалися питаннями soft skills, варто зазначити Д. Гоулмана, Т. Парсонса, А. Тулумакоса, які досліджували концепцію soft skills. А. Клоуп розкрив значення гнучких навичок у професійній сфері, а значущість soft skills доводили М. Баффі, Р. Гровер [12], Д. Ненгл. Методи

навчання soft skills у європейських країнах вивчали М. Кейро-Родрігес, М.Мансо-Васкес, А. Мікіч-Фонте, тоді як шляхи вдосконалення soft skills студентів досліджували І. Бред, К. Думітреску, М. Орбой, К. Руєску, Е. Сирбулеску, К. Тоадер.

Дослідження наявної теорії і практики формування soft skills у майбутніх бакалаврів цифрових технологій дозволяє виявити низку суперечностей:

- Потреба в підготовці фахівців цифрових технологій із розвинутими soft skills не узгоджується з реальними умовами фахової підготовки майбутніх бакалаврів цифрових технологій.
- Необхідність інноваційного оновлення освітнього процесу з формування soft skills у закладах вищої освіти України поєднується з відсутністю моделі формування таких навичок для майбутніх бакалаврів цифрових технологій.
- Теоретичне визнання важливості науково обґрунтованих технологій розвитку м'яких навичок у майбутніх ІТ-фахівців не супроводжується наявністю практичних рекомендацій у системі вищої освіти.

Попри значний внесок у дослідження цієї тематики, питання формування soft skills у майбутніх бакалаврів цифрових технологій методами інтерактивного навчання залишається актуальним і недостатньо дослідженим [14, 15]. Це підкреслює важливість подальших наукових розвідок, спрямованих на вдосконалення освітніх програм, що дозволяє забезпечити підготовку висококваліфікованих спеціалістів, здатних ефективно діяти в сучасному інформаційному суспільстві, бути гнучкими, творчими та готовими до професійних викликів.

Методи. У дослідженні використовувалися методи аналізу наукової літератури, систематизації й узагальнення теоретичних підходів до формування soft skills. Аналіз літератури був спрямований на вивчення концептуальних основ

поняття soft skills, історичного контексту їх розвитку, а також сучасних тенденцій інтеграції цих навичок у професійну освіту.

Систематизація та узагальнення дозволили визначити ключові проблеми та бар'єри в інтеграції soft skills у навчальний процес майбутніх бакалаврів цифрових технологій. Особлива увага приділялася вивченню інноваційних методів навчання, таких як інтерактивні технології, які сприяють розвитку м'яких навичок. Інтерактивні методи навчання, такі як кейс-стаді, рольові ігри та симуляції, були систематизовані в рамках дослідження для створення моделі формування soft skills. Такий підхід спрямований на підвищення ефективності навчального процесу та розвиток стратегічних компетенцій студентів.

Метою статті є теоретичне обґрунтування необхідності формування soft skills у майбутніх бакалаврів професійної освіти (цифрові технології), висвітлення ключових проблем, пов'язаних із інтеграцією цих навичок у навчальний процес, та визначення перспектив їх подальшого впровадження.

Практична значущість. Запропоновані підходи можуть бути використані для модернізації освітніх програм, зокрема шляхом інтеграції практико-орієнтованих методів, таких як кейс-стаді, симуляції та групові проекти. Це сприятиме формуванню у студентів як технічних знань, так і м'яких навичок, необхідних для ефективної професійної діяльності. Отримані результати також є корисними для освітніх менеджерів, що займаються модернізацією освітніх програм, та для студентів, які прагнуть ефективніше адаптуватися до вимог сучасного ринку праці.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням здобутих наукових результатів. Soft skills або м'які навички є невід'ємною складовою професійної компетентності фахівців різних галузей. Вони охоплюють широкий спектр навичок, зокрема комунікацію, лідерство, командну роботу, адаптивність, креативність, критичне мислення та емоційний інтелект [1,

2]. На відміну від *hard skills*, які пов'язані з технічними знаннями та професійними вміннями, м'які навички сприяють ефективній міжособистісній взаємодії, вирішенню комплексних завдань і адаптації до змін у професійному середовищі.

Згідно з результатами досліджень, роботодавці все більше цінують фахівців, які здатні ефективно працювати в команді, вирішувати проблеми, демонструвати гнучкість та ініціативність [13]. У сфері цифрових технологій, де технічна компетентність є базовою вимогою, м'які навички дозволяють ефективно співпрацювати з різнопрофільними командами, швидко адаптуватися до нових технологій і знаходити нестандартні рішення складних завдань. Наприклад, у таких країнах, як Фінляндія та Німеччина, вже давно інтегрували розвиток м'яких навичок у системи освіти через проектну діяльність, міждисциплінарні програми та симуляційні вправи. Це дозволяє випускникам бути готовими до роботи у мультикультурних середовищах та швидко реагувати на професійні виклики.

Сучасний ринок праці висуває нові вимоги до фахівців, які мають не лише володіти технічними знаннями, але й бути готовими до швидких змін і складних професійних викликів. Дослідження Всесвітнього економічного форуму вказують, що до 2030 року попит на м'які навички значно зросте, оскільки автоматизація та цифровізація змінюють традиційні ролі працівників. Особливо це стосується спеціалістів у сфері ІТ, де здатність ефективно комунікувати, працювати в команді та управляти проектами стає критично важливою.

Наприклад, у США роботодавці відзначають важливість м'яких навичок для лідерів команд у сфері ІТ. У Великій Британії дедалі більше компаній надають перевагу кандидатам із навичками критичного мислення та креативності, навіть у технічних галузях. В Україні, попри воєнний стан та складне економічне становище, розвиток таких навичок стає необхідним для

підготовки майбутніх спеціалістів, які будуть готові до післявоєнної відбудови країни та інтеграції у глобальний ринок праці.

Традиційні підходи до професійної підготовки у закладах вищої освіти часто зосереджені на розвитку технічних знань, залишаючи поза увагою розвиток м'яких навичок. Програми навчання зазвичай орієнтовані на передачу знань з конкретних дисциплін, тоді як формування м'яких навичок вважається другорядним елементом освітнього процесу. Це створює суттєві прогалини у підготовці випускників [10].

Серед недоліків такого підходу можна виділити недостатню адаптацію випускників до змін у професійному середовищі, обмежену конкурентоспроможність на ринку праці та неефективність командної роботи. Наприклад, у швидкозмінних сферах, таких як цифрові технології, випускники без розвинених м'яких навичок стикаються з труднощами в адаптації до нових умов роботи та взаємодії у мультидисциплінарних командах.

Перехід до інтерактивних методів навчання, таких як кейс-стаді, групові проекти та симуляції, дозволяє не лише ефективно формувати м'які навички, але й підготувати студентів до вирішення складних завдань у складних умовах. Це стане основою для відновлення України після війни та створення покоління фахівців, здатних забезпечити конкурентоспроможність країни на глобальному ринку. Приклади інших країн, таких як Фінляндія, де розвиток м'яких навичок впроваджено в освітній процес на всіх рівнях, показують перспективність інтеграції таких методів у систему професійної освіти в Україні.

Soft skills є багатовимірним феноменом, який охоплює широкий спектр компетенцій, необхідних для успішної професійної діяльності. У науковій літературі це поняття трактується по-різному. Деякі дослідники зосереджуються на міжособистісних навичках, таких як комунікація та співпраця, тоді як інші наголошують на емоційному інтелекті, критичному мисленні та лідерстві.

Наприклад, Д. Гоулман вважає емоційний інтелект ключовим компонентом soft skills, оскільки він впливає на здатність ефективно працювати з іншими людьми. Т. Парсонс акцентує увагу на соціальних ролях та взаємодії в групах, тоді як А. Тулумакоос пропонує міждисциплінарний підхід, де м'які навички пов'язані із загальними компетенціями особистості.

Історично, поняття soft skills виникло у 1960-х роках у військовому контексті США, де його використовували для опису поведінкових навичок, які доповнюють технічну підготовку. З часом цей термін був адаптований для цивільних сфер і набув широкого застосування в освіті та бізнесі. У 1980-х роках, коли автоматизація почала змінювати характер праці, зросла потреба у працівниках, здатних адаптуватися до нових умов, співпрацювати в командах та проявляти ініціативу. У XXI столітті концепція soft skills стала невід'ємною частиною професійної освіти, зокрема у галузі цифрових технологій, де важливість цих навичок зросла через швидкий розвиток інновацій.

Формування м'яких навичок у майбутніх бакалаврів професійної освіти у сфері цифрових технологій має свої особливості [7]. Ця категорія студентів потребує не лише технічних знань, але й уміння ефективно працювати у міждисциплінарних командах, адаптуватися до змін у технологічному середовищі та вирішувати складні проблеми. Наприклад, під час навчання програмуванню студентам пропонуються групові проекти, де вони мають не лише розробити програмний продукт, але й представити його аудиторії. Такий підхід дозволяє поєднувати технічну підготовку з розвитком комунікативних навичок, креативності та лідерства [5].

У контексті цифрових технологій інтерактивні методи навчання, такі як симуляції, рольові ігри та кейс-стаді, є ефективними для формування м'яких навичок. Наприклад, під час симуляційного завдання студенти мають виконати роль ІТ-консультанта, спілкуючись із клієнтами, пояснюючи технічні аспекти та

пропонуючи рішення. Це допомагає їм не лише застосовувати знання на практиці, але й розвивати навички комунікації, управління конфліктами та прийняття рішень [4].

В Україні, де система професійної освіти перебуває у процесі реформування, важливість формування м'яких навичок зростає у зв'язку з потребою у висококваліфікованих спеціалістах для післявоєнної відбудови країни. Інтеграція таких методів у навчальний процес не лише сприяє підвищенню конкурентоспроможності випускників, але й допомагає їм краще адаптуватися до глобальних викликів. Наприклад, у межах програм міжнародного обміну студенти отримують можливість працювати у мультикультурних командах, що дозволяє їм практикувати м'які навички в реальних умовах та інтегрувати їх у професійну діяльність [3].

Інтеграція soft skills у навчальний процес залишається складним завданням через низку об'єктивних та суб'єктивних факторів. Однією з ключових труднощів є відсутність уніфікованої моделі формування м'яких навичок, особливо у контексті підготовки майбутніх бакалаврів з професійної освіти у сфері цифрових технологій. У багатьох навчальних закладах відсутні чіткі методологічні рекомендації, які б дозволили викладачам систематично впроваджувати елементи формування soft skills у навчальні програми [8].

Наприклад, навіть у провідних закладах вищої освіти України інтерактивні методи, такі як кейс-стаді чи симуляційні вправи, застосовуються епізодично, а не систематично. Це зумовлює нерівномірність у розвитку навичок студентів. Крім того, викладачі часто стикаються з браком підготовки для ефективного використання цих методів, що ще більше ускладнює процес інтеграції м'яких навичок.

Ще однією перешкодою є відсутність належної матеріально-технічної бази. Для успішного впровадження інтерактивних підходів потрібне сучасне

програмне забезпечення, доступ до симуляторів, платформ для групових проектів та інших інструментів, які можуть значно підвищити якість освітнього процесу. У контексті цифрових технологій це набуває особливого значення, адже студентам необхідно працювати у середовищах, максимально наближених до реальних умов праці у галузі [9].

Не менш важливою проблемою є культурний та соціальний аспект. Українська освітня система традиційно орієнтована на передачу знань, а не на розвиток навичок. Це створює спротив змінам як з боку викладачів, так і з боку студентів. Наприклад, студенти часто розглядають групові проекти як додаткове навантаження, не усвідомлюючи їхнього значення для майбутньої професійної діяльності. Викладачі, у свою чергу, можуть недооцінювати значення м'яких навичок, вважаючи, що технічна компетентність є достатньою для успішної кар'єри.

У країнах Європейського Союзу, таких як Нідерланди чи Німеччина, питання інтеграції soft skills вирішується через створення міждисциплінарних програм, де технічні дисципліни поєднуються з розвитком комунікаційних, управлінських та інших м'яких навичок. Наприклад, у Нідерландах широко використовуються симуляції на базі реальних кейсів, що дозволяє студентам зануритися у вирішення проблем бізнесу чи індустрії. У Німеччині акцент робиться на дуальній освіті, яка передбачає чергування теоретичного навчання з практичною роботою на підприємствах. Ці підходи можуть бути адаптовані для української системи освіти з урахуванням її особливостей.

В умовах воєнного стану та економічної нестабільності в Україні, проблема інтеграції м'яких навичок у навчальний процес набуває ще більшої актуальності. Майбутні фахівці повинні бути готовими до роботи у кризових ситуаціях, швидко адаптуватися до змін та знаходити інноваційні рішення у складних умовах. Це вимагає розробки національної моделі формування soft

skills, яка б враховувала специфіку українського контексту та світовий досвід. Зокрема, така модель має передбачати системну підготовку викладачів, створення відповідної інфраструктури та популяризацію значення м'яких навичок серед студентів (табл.).

Таблиця

Головні труднощі інтеграції soft skills у навчальний процес

Проблема	Причини	Можливі рішення	Компетенції
Відсутність уніфікованої моделі формування	Відсутність методичних рекомендацій, розроблених на державному рівні	Розробка та впровадження національної моделі формування soft skills	Комунікація, адаптивність, креативність
Недостатня матеріально-технічна база	Нестача фінансування для створення сучасної освітньої інфраструктури	Інвестиції у матеріально-технічну базу закладів освіти	Технічна грамотність, навички роботи з інструментами
Традиційна орієнтація освітньої системи	Застарілий підхід до освітнього процесу	Перегляд освітніх програм з акцентом на інтерактивні методи	Критичне мислення, управління проектами
Брак підготовки викладачів	Недостатня кількість тренінгів для викладачів	Організація системної підготовки викладачів	Інтерактивне навчання, розробка кейс-методів

Спротив змінам	Культурні та соціальні стереотипи в системі освіти	Проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед учасників освітнього процесу	Навички співпраці, прийняття змін
----------------	--	---	-----------------------------------

Таким чином, подолання зазначених труднощів стане важливим кроком на шляху до модернізації української освіти, підвищення її конкурентоспроможності на світовій арені та забезпечення якісної підготовки фахівців для цифрової економіки майбутнього.

Висновки. Таким чином, формування soft skills у майбутніх бакалаврів професійної освіти (цифрові технології) є важливим компонентом підготовки сучасних фахівців, які здатні адаптуватися до викликів технологічно розвиненого суспільства. Інтеграція м'яких навичок у навчальний процес сприяє гармонійному розвитку професійної компетентності, що поєднує технічні знання із навичками комунікації, критичного мислення, лідерства та адаптивності.

Інноваційний підхід, заснований на інтерактивних методах навчання, дозволяє не лише підвищити ефективність формування soft skills, але й створити нові можливості для вдосконалення освітнього процесу в закладах професійної освіти. Запровадження інтерактивних методів навчання, таких як кейс-стаді, групові проекти, рольові ігри та симуляції, дозволяє студентам не лише засвоювати знання, але й розвивати практичні уміння, які є критично важливими для сучасного ринку праці. Виконання практико-орієнтованих завдань дозволяє студентам отримати досвід взаємодії у команді, вирішення комплексних проблем та креативного підходу до виконання поставлених завдань.

Особливої актуальності ця тема набуває в умовах реформування української освіти, що відбувається в контексті воєнного стану та економічних труднощів. Формування soft skills у студентів є запорукою їхньої готовності до професійної діяльності у швидкозмінному технологічному середовищі, а також до післявоєнного відновлення країни. Зважаючи на потреби сучасного ринку праці, дослідження спрямоване на розробку практичних рекомендацій для викладачів, що дозволять підвищити якість підготовки майбутніх фахівців у сфері цифрових технологій. Інтеграція soft skills у навчальні програми забезпечить студентам необхідні компетенції для успішної професійної діяльності.

Результати дослідження дозволяють викладачам глибше зрозуміти важливість soft skills у професійній підготовці майбутніх фахівців. Це дослідження пропонує основу для оновлення навчальних програм із використанням інтерактивних методів, що сприятиме підвищенню якості освіти та адаптації студентів до сучасних викликів ринку праці.

Фокус на м'яких навичках у навчальному процесі дозволяє не лише підвищити рівень підготовки майбутніх фахівців, але й сприяє їхній інтеграції у глобальне професійне середовище. Практичні навички роботи у командах, здатність критично мислити, адаптуватися до змін та вирішувати складні завдання роблять випускників конкурентоспроможними на ринку праці.

У подальших дослідженнях ми плануємо представити результати емпіричного аналізу ефективності інтерактивних методів навчання у процесі формування soft skills, що дозволить надати конкретні рекомендації для закладів вищої освіти. Таким чином, стаття закладає основи для подальшого вивчення цього питання, орієнтованого на модернізацію системи підготовки майбутніх фахівців.

Список використаних джерел

1. Алексеєва, Г. М. (2012). Інтерактивні комп'ютерні технології навчання. *Комп'ютер у школі та сім'ї*, (6), 28-31.
2. Алексеєва Г.М., Кравченко Н. В., Антоненко О. В, Горбатюк Л. В. Використання ігрових технологій в процесі професійної підготовки студентів педагогічних закладів вищої освіти євроінтеграції. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. Вип. 6(119). Серія : Педагогіка. Одеса : ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2017. С.7-14. URI: https://drive.google.com/file/d/1DIAE3f3r_5pPs-m3L7sYALQ3n7saq-oW/view (дата звернення: 04.01.2025)
3. Гарань Н., Замороцька В., Колесник К. Розвиток «soft skills» студентської молоді у закладі вищої освіти в умовах дистанційного навчання. Гуманізація навчально-виховного процесу. 2023. №1 (103). С. 23–32.
4. Грона Н. В. Компетентнісний підхід до розвитку гнучких умінь (soft skills) у курсі методики навчання української мови. Рекомендовано до друку вченою радою Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка (протокол №4 від 29.11.2021 року). 2022. С. 39.
5. Длугунович Н. А. Soft skills як необхідна складова підготовки ІТ-фахівців. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2014. №6. С. 239–242. URL: file:///C:/Documents%20and%20Settings/Admin/%D0%9C%D0%BE%D0%B8%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%8B/Downloads/Vchnu_tekh_2014_6_47.pdf (дата звернення: 14.01.2025)
6. Кірдан О., Кірдан О. Формування soft skills здобувачів вищої освіти в освітньому процесі закладу вищої освіти. Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи. 2021. №2 (6). С. 152–160.

7. Коляда Н., Кравченко О., Левченко Н. Розвиток міжособистісного спілкування в системі soft skills молоді в умовах закладу вищої освіти. Соціальна робота та соціальна освіта. 2023. №2 (11). С. 202–209.

8. Краснощок І., Демченко О., Кравцова Т. Практичні аспекти розвитку soft skills в освітніх закладах України: використання інноваційних методик та технологій. Перспективи та інновації науки. 2023. №10 (28).

9. Ячменик М. и др. Особливості формування «soft skills» у здобувачів вищої освіти в умовах педагогічного закладу вищої освіти. Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. 2022. №2. С. 16–25.

10. Aliksieieva H., Kravchenko N., Horbatiuk L., Zhyhir V., Chernieha O. The Creative Abilities' Development as the Component of the Process of Formation Soft Skills with the Help of Distant Technologies. Creative Education. 2020. Vol. 11. P. 2499–2511.

11. Aliksieieva H., Kravchenko N., Horbatiuk L., Zhyhir V., Chernieha O. Distance Technologies of the Creative Abilities Development as the Component of the Process of Formation Soft Skills. In Current Overview on Science and Technology Research. Edited by Prof. Hamdy M. Afefy. Vol. 8. Chapter 2. London: B P International, 2022. P. 18–39.

12. Grover R. L., Nangle D. W., Buffie M., Andrews L. A. Defining Social Skills. Social Skills Across the Life Span. Academic Press, 2020. P. 3–24.

13. Oliinyk N. Розвиток soft skills здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання. Problems of Engineer-Pedagogical Education. 2022. №77.

14. The Future of Jobs. Report 2020. URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs_2020.pdf. (дата звернення: 04.01.2025)

ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ:
НАУКОВІ ЗАПИСКИ

15. The Job Skills of 2023. The fastest-growing job skills for businesses, governments, and higher education institutions. Coursera. 2023. URL: <https://epale.ec.europa.eu/en/blog/job-skills-2023>. (дата звернення: 04.01.2025)